

Budapestre vonatkozó újságcikkek

Szerző:

Cím:

Forrás:

Keller Andor

DELI PÓSTA

Arcképvázlat

Esti Hírlap, 1961. febr. 24.

Osztályozás

92

Keller Andor

Idő

"1961"

Személy

Helyszám

(Kisfaludi Stróbl Zsigmondot a Szovjetunió Képzőművészeti Akadémiája tiszteletbeli tagjává választotta.)

Kemény fej, fehér haj, szemé színe, ha haragszik, zöld, ha békés, kék. Mostanában szerencsém volt többször találkozni vele: néhány héttel ezelőtt egy délutánt töltöttem műtermében; részt vettem egy ülésen, ahol elnökölt; tegnap együtt vacsoráztunk. Így hát szemügyre vehettem, megfigyelhettem. Atelier-jében és a fehér asztalnál ő tartotta szóval a társaságot; az értekezleten végig éberén figyelt, ahol mi, fiatalabbak eléggé elálmosodtunk, majd jegyzetelés nélkül válaszolt a felszólalásokra, összegezett és frissebben távozott, mint ahogy érkezett. 1884-ben született, hetvenhedik évében jár.

A világ nagy múzeumaiban ott találhatók szobrai: elmondhatja, mindent elért, amire vágyott. Apjától, a tanítótól, véleménye szerint, a romantikát örökölte, anyjától, a parasztlánytól a fizikai erőt, Postamesternek szánták, de tizenhét éves korában már feljött Pestre, vonzotta a szobrászat.

Bölcsen tudja, a szobrász nemcsak szellemével, hanem testi erejével is dolgozik. Egy férfikorban támadt kanyarótól és egy vakbélgyulladásától eltekintve, egész életében egészségesnek érezte magát, most is. Hangoztatja, a kéz szerepe

legalább olyan fontos, mint a hegedűművésznél. Amikor Bajor Gizit mintázta, a nagy színész nő egyedülvaló édes hangján áradozott: „Azzal a buta nagy ujjaddal, milyen finom dolgokat tudsz csinálni”, s megcsókolta a buta nagy ujját. Bernard Shaw, aki londoni kiállítására katalógusának előszavát írta, s akitől huszonnégy levelet őriz — az erőt és az érzékenységet csodálta benne. Sommerset Maugham mintázás közben gyakran lépett íróasztalához, hogy lejegyezze a szobrász szavait a portrékészítésről.

Fontosságot tulajdonít a véletlennek, erre temérdek illusztráló példát őriz emlékezetében. Vöröslov marsall a városligeti korcsolyapálya előtt kocsizott el, ott pillantotta meg az Ijász-szobrot. Ezután találkoztak; majd megismerte őt a Szovjetunió. A csodás példát kövesse az ellenkező, a szomorú: évekig izgatta a Madách-szobor gondolata. Aztán egy este, vacsora közben, szalvétára felrajzolta Ádámot és Luciferet, azon az egyedül lehetséges módon, amelyben álma alakot nyert. Budapest ostroma alatt az öntödében volt a szobor, egy ostoba bomba elpusztította művét. Igen ám, de ahogy ő mondja: a bajt hátra kell dobni és keresni az új, felvillanyozó élményt.

A művészethez a tehetség egymagában kevés: lankadatlannak kell lenni. Hatvanhét

éves koráig minden reggel pontosan nyolc órakor azzal a fegyelmezettséggel lépett a műtermébe, amelyet nem kellett magára diktálnia, eggyé vált vele. Tíz év óta egy órát engedélyez magának: kilenckor lát munkához.

Felvetődik a kérdés: annyi siker után nem érez vágyat a pihenésre? Ezt a kérdést meg sem érti. Ha nem dolgoznék, szava szerint: elmoshodna. Ha az ember három hónapig nem használja a lábát, nem tud ráállni. Minden mellékezt alá kell rendelni az összpontosításnak: éppen ezért kerülte a kártyázást, sőt, még a sakkozást is, pedig talán kedvet érzett az ilyesfajta szórakozások iránt. Ötvenkét éves korában kényszerítő ok nélkül mondott le a dohányzásról. És még azt is bevallja, nem elég a művésznek a belső kielégülés öröme, szüksége van a lángot élesztő elismerésre is.

A szüntelen művészi tevékenységen kívül délutánként csoportokat fogad. Megmutogatja szobrai, s a szépről beszél, egyszerű embereknek egyszerűen. Fogadásokra, estélyekre jár; soha nem fárad el, mindenre jut ideje. Bár kocsija van, többnyire autóbusszon vagy villamoson teszi meg útjait: fejeiket figyel meg. Nemcsak a múlt idővel kötött szövetséget: világával is harmóniában él: éppen úgy szereti a magányt, mint a társaságot és egyazon békében él barátaival és ellenségeivel.

Most hosszabb idő óta egy fejen dolgozik: a hirtelen örömet és a férfiaságot akarja ábrázolni rajta. Ha éjjel felébred, a megoldáson töpreng.

Keller Andor